

Gheorghe CALMOI

ABSTRACT

Valentina Enachi was born into a family of intellectuals. Her mother was a doctor by profession, father - historian, PhD in historical science, specialist in the field of social sciences. From them she learned the lesson of humanity, kindness and goodwill. Always she worked for the benefit of the student. As a university lecturer, she followed the models of constructive communication, demonstrated flexibility and ethical behaviour. In this context, she had a responsible working style, an ability of analyse and innovative spirit, initiative and ability to communicate and resolve conflict and ambiguous situations. V. Enachi placed a special emphasis on work and the purpose of achieving results. She has shown the ability to find solutions and adapt to different situations. Through her hard work as a teacher, she has contributed, for about 40 years, to the training of thousands of specialists with higher studies in different fields of history, pedagogy, economy and national culture, activating within several higher education institutions: State Pedagogical University "Ion Creangă", Free International University of Moldova, State University of Moldova, University of Humanities of Moldova.

Keywords: *constructive communication, flexibility, responsibility, quality studies, goodwill.*

Date biografice

Valentina Enachi s-a născut într-o familie de intelectuali. Mama, Irina Râbalco, a fost medic de profesie. Tata, Pavel Râbalco a fost istoric, doctor habilitat, specialist consacrat în domeniul științelor sociale¹. De la ei a învățat lecții de omenie, cumsecădenie și bunăvoință. Însăși Valentina spune că a crescut într-o atmosferă unde valorile materiale nu aveau o importanță decisivă.

¹ Dicționar Enciclopedic Moldovenesc, 1989, p. 533.

Face parte dintr-o generație de intelectuali români moldoveni, educați în condițiile civilizației urbane. Calitățile morale pe care și le-a format în anii adolescenței s-au manifestat pe parcursul întregii vieți. Astfel, mai târziu, colegii ei de serviciu menționau: „Doamna Valentina Enachi emană un spirit aristocratic și respectă reguli de conduită foarte bine puse la punct.”, „În general, este o persoană cu o educație foarte înaltă”².

Formarea profesională

A studiat la liceul român-francez *Gheorghe Asachi*, pe atunci școala nr. 1, în numele lui G.I. Kotovschi, din orașul Chișinău. A finisat școala cu mențiune, iar în anul 1975 a trecut un concurs riguros la Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă”, unde Facultatea de Istorie era foarte solicitată (8 persoane pentru un loc). La absolvire a primit specialitatea de învățător de istorie și științe sociale, metodist în domeniul muncii educative (Diplomă cu mențiune).

În Istoria UPS „Ion Creangă” sunt menționate numele studenților cu merit, printre care și numele V. Râbalco (Enachi), care a fost remarcată pentru munca de cercetare științifică și studentească, factor determinant în viața și activitatea de mai departe³. A participat la olimpiade republicane, la care a fost apreciată cu diplome de Gradul 1 (olimpiada de limbă franceză și creație științifică).

Valentina Râbalco (Enachi) cu colega de facultate Ana Bolucencov în anii studenției.
Chișinău, 1980. Foto din arhiva personală a A. Bolucencov.

² Ziarul ULIM, 18 februarie 2008.

³ Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Red. coord. N. Banuh, B. Vizer. Chișinău, 2000.

Repartizarea la Academia de Științe a Moldovei în calitate de laborant la Secția de etnografie, în anul 1980-1982, i-a marcat destinul. De atunci a îndrăgit cercetarea și lucrul științific. În 1982 este invitată la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, unde a activat timp de peste 20 de ani la Facultatea de Istorie și Pedagogie.

Din 1983 până în 1986 a studiat la aspirantura Universității de Stat V. Lenin. Timp de trei ani Valentina Enachi a elaborat teza de candidat în științe istorice (astăzi doctor în istorie) și, în februarie 1988, a susținut-o la Consiliul Științific al Institutului de Istorie al Academiei de Științe a RSS Moldovenești. În anul 1988 Comisia Superioară de Atestare a Cadrelor din cadrul Consiliului de Miniștrii al URSS a confirmat gradul de doctor în științe istorice⁴.

Activitatea didactică

A început cu mult entuziasm să lucreze la Catedra de istorie a PCUS, unde era un colectiv de persoane bine pregătite. Printre colegii de catedră s-au numărat M. Rotaru, V. Mireniuc, G. Ogorodnicov, I. Dulschi, Gh. Calmoi, N. Ciubotaru.

A lucrat în calitate de lector, iar în 1988 a fost înaintată la postul de lector superior. În darea de seamă se menționează: supraîndeplinirea orelor, participarea la manifestări științifice, în diferite comisii. Norma didactică este supraîndeplinită constant⁵.

Din Raport aflăm că a susținut comunicări la seminarul metodologic al catedrei, unde a prezentat referate de înaltă ținută științifică. În rezultatul votului secret, candidatura Valentinei Enachi pentru postul de lector superior a fost aprobată în unanimitate.

Evenimentele de la sfârșitul anilor 1980 au condus la reorganizarea Catedrei de istorie a PCUS și formarea Catedrei de istorie politică a secolului XX. Împreună cu colegii, tânăra doctor în științe a elaborat programele cursurilor, ținându-se cont de principiile noi metodologice, care excludeau principiul de clasă în studierea științelor sociale: o analiză general-umană și a adevărului istoric. În colectiv, în pofida existenței opiniilor diferite, atmosfera era creativă. Au fost scrise și editate note de curs, indicații metodice și alte materiale didactice. Ședințele catedrei erau uneori cu scânteii, dat fiind faptul că părerile erau contradictorii. Atunci profesoara Valentina Enachi a învățat să argumenteze și să apere poziția științifică. Lectorii de la catedră, în colaborare cu colegii de la alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, au editat notele de curs la disciplina „Istoria politică a secolului XX”. În acest manual Valentina Enachi a fost responsabilă de tema „Dezvoltarea culturii în URSS”.

Procesele de reorganizare administrativă erau frecvente în instituțiile superioare din acei ani. Astfel, în 1990, în baza Catedrei de istorie politică a

⁴ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p. 6.

⁵ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p.13.

secolului XX, a fost creată Catedra de istoria culturii universale și naționale. Iar din anul 1991 cursul „Istoria culturii universale și naționale” se predă la toate facultățile universității. În acest răstimp au fost publicate programa cursului și îndrumările metodice pentru studenții de la învățământul cu frecvență la zi și cu frecvență redusă. În anul 1993, profesoara Enachi devine membră a Catedrei de etnografie și istorie a culturii la Facultatea de Istorie și Etnopedagogie.

Sărbătoarea „Să trăiți, să-nfloriți” la facultate. 23 decembrie 2001. Foto V. Ursu.

Trezirea conștiinței naționale a necesitat noi abordări și căutări în domeniul educației. Profesorii erau dornici de a găsi metode inedite și inovatoare de predare. Astfel se introduceau noi cursuri. Enachi V. a participat la elaborarea Concepției educației moral-spirituale. Activitățile sale la catedră pot fi rezumate astfel: elaborarea de concepte, planuri de studii, programe analitice, planuri ale seminarelor, texte de lecții, prezentarea cursurilor universitare etc.

În darea de seamă a conferențiarului Valentina Enachi, despre activitatea desfășurată în perioada anilor 1996-2001 se menționează: „Cursuri predate: Istoria culturii universale; Istoria culturii naționale; Istoria teatrului; Istoria cinematografului; Cultura secolului XX; Doctrine morale”.⁶

În anul 1996 este înaintată la funcția de conferențiar universitar.

În întreaga sa activitate didactică Valentina Enachi a depus eforturi mari în sporirea calității procesului educațional. În referința personală remarcăm următoarele aprecieri⁷: „...Predă lecții de o înaltă ținută științifică, publică articole, participă la conferințe internaționale”.

Toate disciplinele universitare cer o pregătire minuțioasă, profesoara lucrând continuu pentru a face față cerințelor școlii superioare.

⁶ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p. 58.

⁷ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p. 50.

Din darea de seamă prezentată la ședința de catedră aflăm că „a dirijat practica studenților, a condus elaborarea tezelor de licență, a prezentat lecții publice, apreciate la ședințele catedrei”⁸. Raportul de autoevaluare a cuprins referințe privind studierea noilor apariții editoriale în domeniu, căutarea metodele noi de predare, dirijarea grupelor academice, conducerea tezelor de licență, participarea în activitățile educaționale extracurriculare etc.

V. Enachi împreună cu colega V. Ursu și Președintele Asociației Naționale a Scoutilor din Moldova Iu. Emilian, studenții și tinerii scouti la întâlnirea cu Al. Matveev – cercetaș al anilor '30 din Basarabia. Chișinău, UPS „I. Creangă”, 1998. Foto din arhiva facultății.

A lucrat în beneficiul studentului. În calitate de conferențiar universitar a urmat modelele comunicării constructive, a demonstrat flexibilitate și comportament etic. În acest context a avut un stil de lucru responsabil, capacitate de analiză și spirit inovator, inițiativă și abilitate de comunicare și de rezolvare a situațiilor de conflict și ambigue. Profesoara a pus un accent deosebit pe importanța pe care o acorda muncii și pe scopul declarat de a obține rezultate. A dat dovadă de capacități de a găsi soluții și de a se adapta diverselor situații de muncă.

Instituția superioară cere un lucru de autoperfecționare intens. Astfel, V. Enachi a căutat să-și îmbogățească cunoștințele prin specializări, cursuri și stagii. În anii de activitate a realizat stagii la Universitatea de Stat din Kiev, 1992; Centrul de perfecționare a cadrelor didactice, stagiul în problemele culturii românești la Universitatea „A.I. Cuza” din Iași, 1993. Aceste stagii au fost oferite de către

⁸ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p. 52-53.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea San-Pienza din Roma, Italia, 2008 și Universitatea din Passau, Germania, 2011; Universitatea „Spiru Haret”, București, facultatea Comunicare interculturală; Universitatea de Stat din Kiev, Ucraina; Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, 2013; Universitatea de Stat din Odessa, 2013; Universitatea „A.I. Cuza” din Iași; Universitatea „Apollonia” din Iași. Stagiile au fost câștigate prin competiție.

Anul 2014, Brussels. O deplasare la reuniunea cercetătorilor în Proiectul internațional TEMPUS „Crossmedia und Qualitats journalismus”, coordonat de Universitatea din Passau, Germania.

După anul 2003 a continuat activitatea la Universitatea Liberă Internațională din Moldova. Din 2009 a fost angajată la Universitatea de Studii Europene din Moldova. Faptul că a fost invitată în calitate de Decan și șefă de catedră la universitățile respective demonstrează că este o persoană apreciată în mediul

academic. În toți acești ani a activat prin cumul la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” și a colaborat cu colegii de la Catedra de etnologie și geografie (din 2015 Catedra de geografie și patrimoniu cultural) și Catedra de științe ale educației.

V. Enachi – membră a juriului la Festivalul Sarmalelor și Plăcintelor, UPS „Ion Creangă”, Chișinău, 2008. Foto Ion Topală.

A predat cursurile: *Istoria și filozofia culturii universale, Istoria culturii naționale, Comunicarea culturală, Istoria civilizației occidentale, Antropologia comunicării, Comunicarea interculturală, Manipularea în procesul comunicării, Etica profesională.*

Cu mult interes a elaborat și *cursurile Istoria artelor și Fenomenul culturii sovietice*, prezentate masteranzilor din programul *Patrimoniu istoric și turism cultural* de la Facultatea de Istorie și Geografie, coordonat de Catedra de geografie și patrimoniu cultural.

A recenzat autoreferate la tezele de doctor în istorie a Larisei Noroc „Renașterea culturii din Basarabia în cadrul României întregite (1918-1940)” și teza de doctor în filologie elaborată de Olga Irimciuc cu tema „Critica literară șaizecistă din Republica Moldova: între investigație estetică și interpretare eseistică”. A prezentat monografia lui Eugen Rusnac „Arhetipurile culturii române” și îndrumarul metodic „Mitologie generală”, elaborat de Valentina Ursu, a fost oponent la teza de doctor a lui Durnov V. „Nebunul întru Hristos în cultura rusă”.

Permanent a participat la seminare științifice și metodologice ale lectorilor de la universitate. A activat în comisiile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în calitate de expert la elaborarea concepțiilor și expertizarea proiectelor. A fost membră a seminarului științific de profil la Universitatea de Stat din Moldova

(2014-2018), președintă a Comisiei pentru examenul de licență la Universitatea de Stat din Moldova și ULIM. A elaborat multe avize la tezele de licență și master.

Prioritățile principale ale dnei V. Enachi în activitatea sa profesională sunt indicate chiar de ea însăși: „Susțin prelegeri și prezint lecții, seminare cu studenții, particip la seminare metodologice, cercetez problemele ce țin de politicile statului în domeniul culturii”⁹.

Domeniile și preocupările științifice

Concomitent cu activitatea pedagogică și de predare, Valentina Enachi a desfășurat o muncă intensă de cercetare. Pe parcursul devenirii sale intelectuale a publicat mai multe studii și articole de istorie și culturologie în reviste de specialitate din spațiul românesc, dar și în SUA, România, Ucraina, Germania. Drept dovadă a acestui fapt sunt elaborarea și publicarea a 2 manuale, 15 lucrări metodice și 2 materiale în culegere de articole, una editată în Germania.

Studiile sale în domeniul istoriei și filosofiei culturii includ atât cursuri de lecții, cât și articole în culegeri, comunicări la conferințe naționale, internaționale și activități de popularizare a științei.

Experiența predării disciplinelor din domeniul istoriei culturii a condus la apariția volumelor, unde sunt analizate conceptele istorice asupra culturii, simbolurile și arhetipurile culturologice, stereotipurile asupra realităților culturale și politice existente în presa din Republica Moldova¹⁰.

Un șir de articole sunt consacrate descrierii valorilor culturale din perioada sovietică și analizei structurilor statale cu ajutorul cărora se impunea ideologia comunistă în mentalitățile colective¹¹.

O direcție prioritară în cercetările culturologice a fost și tema valorilor culturale și morale din societatea moldovenească. Scopul acestor investigații a fost de a forma atitudini ale opiniei publice față de aceste probleme.

Valentina Enachi a fost membru activ a 2 proiecte științifice instituționale realizate în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”: proiectul instituțional „Patrimoniul cultural național din Republica Moldova – component al civilizației europene” (2011-2014) și proiectul „Patrimoniul cultural național și universal în sistemul educațional” (2015-2019).

⁹ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Dosarul personal al profesoarei V. Enachi, p. 58.

¹⁰ *Curs de lecții la istoria culturii universale și naționale*. Chișinău, 1996; Mentalitățile popoarelor și progresul istoric. În: *Revista de istorie și cultură „Cugetul”*, 2000, nr. 1; Sistemele cultural-ideologice ale statului totalitar. În: *Analele Asociației Naționale a istoricilor din Moldova*, 2001; Factorul religios în evoluția artei. În: *Religie, Societate, Educație în Europa de Sud-Est*. Chișinău, 2001 etc.

¹¹ Politicile geo-strategice, culturale și propaganda. În: *Confluente spirituale*. Iași-Chișinău, Nr. 12-13/2017, pp. 163-180; Comunicarea interculturală versus propaganda: aspecte istorice. În: *Analele științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova*, ed. a 5-a. Chișinău, USEM, 2016, pp. 60-69 etc.

Valentina Enachi la masa rotundă
„Valorificarea patrimoniului prin
dialogul intercultural”, UPS
„Ion Creangă”, 15 martie 2019.
Foto din arhiva facultății.

istoriografică asupra patrimoniului cultural efectuat de colaboratorii UPS „Ion Creangă” și istoricii cercetători; a investigat modul de prezentare a culturii naționale în manualele preuniversitare de istorie și a specificat particularitățile reprezentării patrimoniului cultural în învățământul preuniversitar¹³.

Importanța problemei educației interculturale a deschis calea spre studierea științifică a influențelor culturale între popoare și toleranța etnică, principalele

În cadrul acestor proiecte a analizat mecanismele propagandei sovietice în anii '70 ai secolului XX și a interpretat politicile geo-strategice și culturale influențate de propaganda comunistă. A examinat modul de expunere a valorilor culturale în mai multe publicații periodice din Republica Moldova și influența lor asupra elevilor și studenților. A determinat mecanismele de îndoctrinare și promovare a ideologiilor de stat prin intermediul atât a presei scrise, cât și a celei electronice. A argumentat necesitatea introducerii cursului de „Educație mediatică” în programele de studii. A studiat locul și relevanța patrimoniului cultural în promovarea imaginii Republicii Moldova în spațiul european¹².

Valentina Enachi a studiat dependența dintre politicile culturale și propagandă în perioada contemporană și perioada sovietică; a stabilit particularitățile acestor politici în perioadele istorice date, a prezentat sinteza

¹² Imagini și stereotipuri de gen în presa autohtonă. Analize comparative. În: *Patrimoniul cultural național și universal: dialog istoric. In Honorem VALERIA COZMA. Materialele Conferinței științifice, 13-14 noiembrie 2014.* Red. coord. V. Ursu. Chișinău: Pontos, 2014, pp. 84-92; Stereotipuri politice în presa din Republica Moldova (în limba engleză). În: *Freedom of the Media – Freedom through Media? Global social research series.* Culegere de articole. Ralf Hohfeld, Ralph Kendlbacher, Oliver Hahn (eds). 2015, pp. 213-229; Valorile propagandei sovietice din RSS Moldovenească în anii 70 ai secolului XX. În: *Promovarea valorilor sociale în contextul integrării europene/ Resp. Ceban Cristina.* Ch.: Topografia Lira, 2018, pp. 294-304; Reflecții asupra valorilor morale în presa din Republica Moldova În: *Patrimoniul cultural: cercetare și valorificare.* Culegere de studii. Ursu V., Lisnic An. (coord.). Ch.: „Garomont Studio”, 2018, pp. 326-333.

¹³ Istorie, cultură și propagandă. Despre un manual de Istorie a RSS Moldovenești pentru cl. a VII-a a VIII-a a școlii medii. În: *Cercetarea și valorificarea patrimoniului național și universal în învățământul preuniversitar.* Culegere de studii. Ed. V. Ursu. Ch.: „Garomont Studio”, 2016. pp. 44-55; Cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural național și universal în învățământul preuniversitar. Recenzie. În: *Revista de etnologie și culturologie*, V. XXII, Chișinău, 2017 ș.a.

valori ale Uniunii Europene. Valentina Enachi a demonstrat, prin prisma unor cercetări riguroase, necesitatea dialogului intercultural.

„În ce măsură este posibilă implementarea socială a elementelor istorice și valorilor din trecut în realitățile actuale a comunicării etnice?” – se întreabă autoarea. Răspunsurile sunt reflectate în articole, eseuri și studii, printre care menționăm doar câteva: Influența greacă asupra culturii române; Cultura, contactele spirituale franceze în spațiul public din Republica Moldova; Studii metodologice asupra comunicării interculturale etc.¹⁴ Studiul despre imaginile etnice și culturale din spațiul public a avut o rezonanță europeană, fiind publicat la o editură prestigioasă din Germania¹⁵.

Cercetătoarea a încercat să răspundă la provocările timpurilor în care trăim: cum ar trebui să fie o autentică și adevărată cultură a relațiilor interetnice și care ar fi căile de pătrundere în subtilitățile acesteia, ce factori stimulează cultura unei comunicări interculturale viabile. În lucrările publicate autoarea afirmă că un principiu axatoriu al mișcării interculturale internaționale rămâne a fi toleranța comunicării între oameni, între reprezentanții diferitelor etnii. Pentru ca aceștia să încerce a căuta nu ceea ce îi desparte, ci dimpotrivă, ceea ce îi unește, consideră cercetătoarea.

În lucrările științifice tratarea tematicii toleranței interculturale este axată pe principiul interdisciplinar, incluzând aspectele istorice, culturologice și psihologice ale conflictelor interetnice¹⁶. În articolele consacrate acestei teme se abordează problema conexiunii dintre construcția identitară și conflictul etnic violent. Conținutul lucrărilor este bazat pe studierea cauzelor, procesualității tipologiilor și metodelor de reglementare a conflictelor etnice. Autoarea polemizează asupra dilemelor tranziției democratice, legate de acutizarea relațiilor etnice și reflectarea acestora în spațiul public¹⁷.

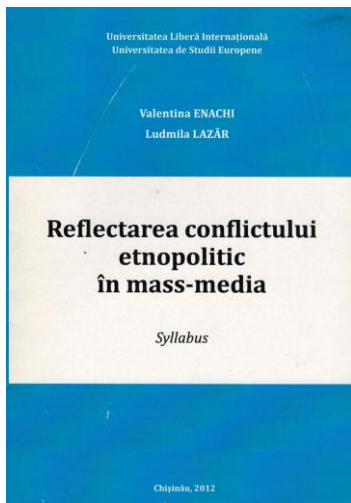

¹⁴ Greek influence on the romanian cultures. Hisoriographical analysis. Raporturile moldo-grece în cultură; Multiculturalismul din RM. Probleme și soluții. În: *Identitatea culturală românească în contextul integrării europene*. Culegere de articole. Iași, Academia Română, 2006, pp. 491-506; Tentațiile culturii franceze in spațiul public din Republica Moldova. În: *Formele textuale ale comunicării: producție și receptare*. Culegere de articole. Universitatea „Dunarea de Jos”, Galați, Romania, 2009, pp. 36-46; Points de vue sur les contacts spirituels des personnalites de Bessarabee avec la culture fransaise. In: *Formes textuelles de la communication. De la production a la reception*. Universite „Dunarea de Jos”, Galați, Roumanie, 2009, pp. 89-95.

¹⁵ *Labyrints consciences: Etnic Moldovans cultural images, Mass-media Effects* (în limba engleză). Scholars' Press, 2015, 46 p.

¹⁶ *Comunicare interculturală*. Manual. Chișinău, 2014 (10 coli de tipar).

¹⁷ *Reflectarea conflictului etnopolitic în mass-media*. Editura Centrului de Jurnalism Independent. Britich Ambasad, 2012 (5 coli de tipar).

Mișcările pentru democratizarea societății de la începutul anilor 2000 presupuneau și procesul de includere a femeilor în viața politică. Timpurile noi au impus un conținut nou și forme noi în mișcarea social-politică a femeilor. Democratizarea vieții publice a filtrat mișcarea femeilor de formalitate, dependența și atmosfera de paradă, în schimbul acestora a apărut mai mult spirit de independență, inițiativă și libertate. Universitățile pedagogice, tradiționale, au o pondere mare de femei în componența colectivelor. Reieșind din aceste considerente, profesoara Enachi a devenit participantă la forumurile mișcării feministe din Moldova, publicând materiale științifice relevante despre problemele și

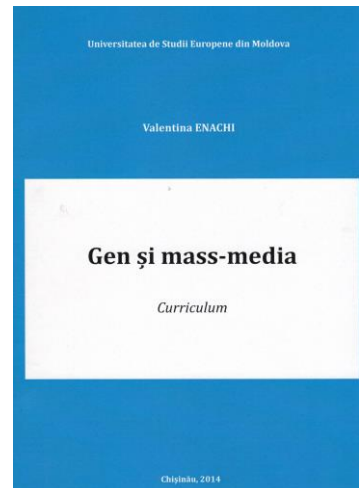
provocările din acest domeniu.

În lucrările respective autoarea a pledat pentru educarea competențelor culturii de gen prin formarea unor abilități de comunicare în cadrul unei societăți democratice. Studiile din acest domeniu acoperă dilemele conceptuale asupra stereotipurilor de gen, mentalităților și problemelor de conflict între genuri¹⁸.

Valentina Enachi a studiat, din perspectiva diacronică, rolurile de gen în spațiul basarabean. Momentele importante în evoluția societății pe calea democrației presupune și reevaluarea relațiilor de gen – consideră autoarea. Aspectele analitice ale cercetărilor se axează pe prezentarea imaginilor feminine pe parcursul perioadelor istorice: interbelică, sovietică și contemporană¹⁹.

Originală în concepție și interpretare, riguroasă sub aspect științific, concisă în exprimare, lucrarea științifică a doamnei Valentina Enachi este o contribuție valoroasă în domeniul științelor umaniste și constituie într-un model din multiple puncte de vedere.

De rând cu studiul acestora s-a preocupat de propagarea ideilor democratice prin diseminarea concepțiilor științifice în mass-media, a participat la colocviile *Educația de gen; Formarea mediatorilor privind problemele de gen*, organizate de către

¹⁸ Societatea contemporană și relațiile interumane. În: *Politica și comunicarea în tranziție*. Culegere de articole. Chișinău: ULIM, 2006, pp. 67-90.

¹⁹ Dinamica simbolurilor culturale – Româna ca limba străină – între metodă și impact cultural. În: Simpozion internațional. Casa Editorială Demiurg, Iași, România, 2008, pp.735-745; Gen și cultură: simboluri în schimbare. În: *Intertext*. Revistă științifică. Chișinău, 2007, pp.168-178.

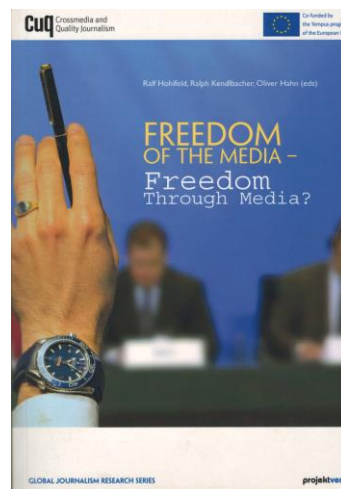
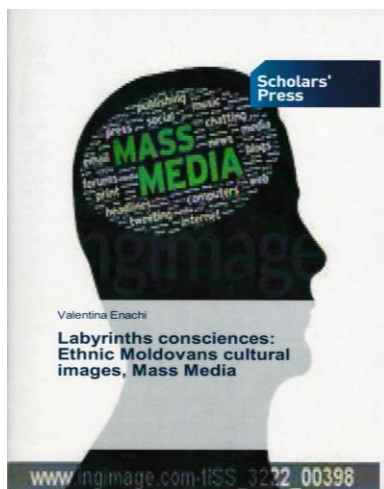
Fundația Soros Moldova, programul *Conservatorism și emancipare de gen în mass-media*, Fundația Soros Moldova, Programul *Gender Șanse Egale*, 2004, Programul *Gen și educație* și altele.

Ulterior a utilizat competențele și cunoștințele din acest domeniu în cursurile de lecții la studiile de masterat, în conducerea tezelor de licență și master, editarea suporturilor de curs.

Recunoașterea națională și internațională

Valentina Enachi a reușit prin activitatea sa profesională să extindă relațiile de colaborare ale universității, unde activa, cu centrele universitare de profil din Europa: România, Germania, Ucraina, Italia și, prin aceasta, considerăm că a avut o recunoaștere internațională. Axa internațională a fost prezentă prin implicarea ei, și a echipei cu care a conlucrat, în activități de cercetare și didactice.

Astfel, a reușit, în echipa prof. Moraru V., să câștige, prin competiție, proiectul „Brain Net Working (Programul AENEAS al Consiliului Uniunii Europene, Universitatea „La Sapienza” din Roma) în anii 2007-2010, iar în anii 2012-2015, Proiectul internațional TEMPUS Crossmedia und Qualitats journalismus”, coordonat de Universitatea din Passau, Germania, împreună cu Universitatea de Stat din Moldova. Grație acestor proiecte în Republica Moldova au fost create laboratoare performante de studii cu calculatoare și echipament specializat, cu ajutorul cărora au fost efectuate studii de calitate și s-au implementat noi forme de pregătire a specialiștilor.

Un alt atu al activității profesionale cu rezonanță a fost și publicarea cercetărilor Valentinei Enachi în reviste de peste hotare și participarea la conferințe internaționale. Iată cum presa a reflectat comunicarea doamnei Enachi: „...Vineri, 28 februarie 2015, a avut loc Congresul Internațional, organizat de Universitatea „Apollonia” din Iași, în colaborare cu Academia de Științe din

Republica Moldova, Academia Oamenilor de Știință din România – Filiala Iași, Institutul de Cercetări Filologice și interculturale, Chișinău, Republica Moldova. Evenimentul a inclus secțiuni referitoare la medicină, comunicare și relații publice. În cadrul Forumului jurnalistic *Comunicarea artistică și mediatică în contextul globalizării, limbă și cultură*, s-a remarcat prezentarea dnei Valentina Enachi. În comunicarea sa, „Labirintele conștiințelor. Efectele mediatice ale presei”, dna a vorbit despre necesitatea unei educații media a cititorilor pentru a nu cădea victime ale manipulării propagandistice ale Rusiei, care în condițiile actuale desfășoară un veritabil război informațional. Întrebările care au urmat au demonstrat importanța și actualitatea temei abordate²⁰.

Prin munca sa asiduă profesoara a contribuit, timp de circa 40 ani, la pregătirea a mii de specialiști cu studii superioare în diferite domenii ale economiei și culturii naționale, activând în cadrul mai multor instituții de învățământ superior.

Valentina Enachi se mândrește cu o frumoasă familie: soțul Nicolae este doctor habilitat, profesor universitar, specialist notoriu în domeniul fizicii teoretice. Fiica Stela activează în calitate de șefă de departament într-o companie de telecomunicații din Bruxelles.

Valentina și Nicolae Enachi la o conferință în Florența.
Foto din arhiva familiei Enachi.

²⁰ <http://novaapollonia.ro/2013/10/26/sesiune-stiintifica-de-comunicari-la-universitatea-apollonia/>
Sesiune științifică de Comunicări la Universitatea „Apollonia”, Iași.

Stela Enachi. Foto din arhiva familiei.

Despre calitățile profesoarei V. Enachi aflăm de la studenți: „Este o persoană foarte corectă cu studenții și emană o căldură sufletească deosebită față de toți.” „O respect pe doamna Valentina Enachi enorm de mult pentru că este o doamnă distinsă, inteligentă, cu un suflet mare față de cele mai dificile persoane. Găsește permanent un cuvânt care te ajută, te alină și te copleșește.”

Însăși doamna Enachi Valentina consideră discipolii săi drept Prometei ai progresului societal, făuriți prin educație.